

Jacobus, aan den Engelschen gezant en aan verschillende leden der Synode. De brief aan Carleton is te vinden in diens *Lettres, Mémoires et Negociations* I Ip. 890. Hij wilde één Confessie saamgesteld uit de Confessies van Engeland, Frankrijk, de Palts, Zwitserland, waarin geen melding zou gemaakt worden van kerkinrichting en ceremoniën. De gedeputeerden mochten die Confessie meenemen naar huis om geapprobeerd te worden, in Engeland door de Bisschoppen, in Frankrijk door de Synode. Als er dan weer controversen kwamen, moest hierover door allen beslist worden. En in de tweede plaats drong hij aan op vereeniging met de Lutherschen. Aan de Luthersche Vorsten, Universiteiten en Kerken moesten brieven worden gezonden, waarin ze als broeders werden aangesproken, en er op aangedrongen om zich met ons te vereenigen. De Vorsten moesten de plaats vaststellen van samenkomst en hadden binnen zes maanden theologen te zenden niet om te disputeeren, maar om een *moyen d'accord* te zoeken. 't Liefst moest de Engelsche Koning dit voorstellen 't zij zelf of door zijn gezant of door zijn theologen. In dien zin had hij ook aan den Koning geschreven. Carleton vroeg aan de Engelsche afgevaardigden om hun advies en sprak er ook over met Prins Maurits en Graaf Willem Lodewijk. Beide vreesden, dat de behandeling van de algemeene zaken schadelijk zou werken voor de behandeling der particuliere zaken in ons land. Wat een Generale Confessie aangaat hadden ze geen bezwaar, als de particuliere zaken hier eerst waren afgedaan en de Koning dit verzocht, dat de gedeputeerden dan dit plan zouden aanbevelen bij hun Kerken, maar verder konden deze niet gaan, want ze hadden geen opdracht daartoe. Wat de tolerantie met de Lutherschen aanging, meende Graaf Willem Lodewijk, dat het beste zou zijn, dat de Koning door de Synode gevraagd werd daarvoor zijn crediet te gebruiken bij den Koning van Denemarken, den Hertog van Saksen enz. Dat zou meer baten dan wanneer de Kerken het deden. (a. w. II, blz. 374). Over deze vereeniging met de Lutherschen schijnt verder niet veel gesproken te zijn. Wat Hales aan Carleton schreef, zal wel de algemeene opinie zijn geweest van de Engelsche afgevaardigden. Een unie met de Lutherschen achtte hij onmogelijk. De Lutherschen zullen hun opinie, die ze hadden van het begin, van Luther af, nooit laten varen. Maar ook onderlinge tolerantie achtte hij evenzeer onmogelijk. Men had onder de Lutherschen *molliores et rigidi*. Wat de laatsten betreft, die willen nog liever accordeeren met de Roomsche Kerk dan met de Calvinisten (*Golden Remains of Mr Iohn Hales* 1673, p. 65). Meer aandacht is gewijd aan 't plan van een Generale Confessie. De bisschop van Londen schreef aan Carleton, dat het plan van Du Moulin niet zoo goed beviel aan de Engelsche theologen als wel aan enkele andere uitheemschen, maar als de Koning het niet afkeurt, dan moet een poging worden gewaagd (Carleton a.w. t. II, p. 402). Hales meldde 12 Januari aan Carleton, dat hij met den Praeses Bogerman over Du Moulin's plan gesproken had; deze had hem meegegeeld, dat hij „with some of the discreeter” er over gesproken had en